

O POVĚŘE

NAPÍŠAL
P. JAN NEPOMUCKÝ
O. F. M. CAP.

VELEHRAD
nakladatelství dobré knihy v Olomouci 1942

Knížnica tradičnej katolíckej literatúry s .pdf a .ePub súbormi:

<http://www.scribd.com/pubuti/shelf>

<http://issuu.com/peter.emanuel.butora/docs>

V Apple iBook Obchode pod menom vydavateľa Peter Emanuel Bútora

Poznámka digitalizátora

Pri digitalizácii boli zachované archaizmy a starší pravopis.

Errata prosím hláste na peter.e.butora(zavin.)gmail.com

Verzia úpravy: 1. z 17. apríla 2020

O. A. M. D. G.

Vydavateľstvo tradičnej katolíckej literatúry Svätého Cypriána Kartáginského

V. T. K. R. S. C. K.

NIHIL OBSTAT

Olomucii, die 21. Januarii 1942

P. Fidelis OFM Cap.,

Guardianus, Censor delegatus

IMPRIMI POTES

Pragae IV., die 22. Januarii 1942

Fr. Aegidius a Laškov,

Min. Prov.

NIHIL OBSTAT

Censor ex officio: Dr. Carolus Kyselý

Nr. 1.291

IMPRIMATUR

Olomucii, die 5. Februarii 1942

Dr. Udalricus Karlík,

vicarius generalis

*Vytiskly Lidové závody tiskařské a nakladatelské, společnost s ručením
obmezeným v Olomouci*

Jdu-li ulicemi města, často zaslechnu poznámku: „To budu mít dnes neštěstí!“ Se soucitem se podívám na mladíka nebo i dospělého muže, polituji dámu nebo slečnu a myslím si své. Nevím, v jakém vztahu je má osoba - nebo jiné osoby mého stavu, poněvadž takto mluví při setkání s každým řeholníkem nebo řeholnici - s budoucím případem pro ně snad nešťastným. Příkladají takovou důležitost náhodnému setkání se mnou a zapomínají na Toho, který řídí osudy lidské a bez jehož vůle se nic nepříhoda.

A to je jen jedna z ukázek, jak často náš lid příkládá takovou důležitost náhodným věcem, jak často zařizuje svůj život a své jednání podle svého špatného smýšlení. A když pozorujeme ty, kteří věří ve význam těch různých náhod, kteří věří v nešťastná nebo šťastná čísla, kteří příkládají váhu tak rozličným věcem, maně přichází na mysl otázka: Jakou víru tyto lidé vlastně mají? I když je vidíme, že snad zachovávají některá přikázání Boží nebo církevní, je jejich náboženský život pravý? Zařizují svůj život podle toho, co jim nějaká prohnaná „věštkyně“ namluví, doufají, že podkova za domácími dveřmi uchrání dům od neštěstí, že se nic nestane vozu, když má zavěšen nějaký ten roh, že nepotká nehoda auto, na kterém visí nějaká tretka, že nějaký amulet bude příčinou sportovního vítězství. - Před časem byla taková noticka v novinách: „Sparta, která si přivezla s sebou do Nymburka maskota (liliputána z jistého pražského hotelu), ani tentokrát nevítečila.“

Pověřiví lidé ani nechápou, jak ponižují svou lidskou hodnotu, když těmto věcem příkládají takovou moc. Ani nevidí, jak se vzdalují pravého života náboženského! Ti, kteří přece Boha poznali, jednají, jako by ani Boha nebylo. Nebo si snad představují Boha jako někoho, kdo zařídí běh událostí a běh lidského života podle toho, jaké rýhy má kdo na rukou, podle toho, jak někdo vyčte budoucnost z karet, podle náhodného setkání s kominíkem nebo sestřičkou? Že dopustí neštěstí, když někomu zajíc přeběhne přes cestu? Nebo odvrátí neštěstí, když někdo třikrát zaklepe na stůl?

Odstranili víru v Boha, bytost to nejvyšší a nejlepší, která vše řídí, již je vše podrobena, a místo této víry je zde víra a důvěra k

věcem tak malicherným, k příhodám tak bezvýznamným! A když věří, že nade všim je bytost nejvyšší, která vše řídí, a přesto věří ve významný vliv tak různých věcí, zneužívají těch největších darů, které Bůh člověku dal, hlavně rozumu.

KARIKATURA VÍRY

Pověra, jak již jméno ukazuje - pověra, „pavěra“, je jakási karikatura víry. Odívá se rouchem nábožnosti, ale podstatou se od ní naprosto liší. Dr. Vřešťál ve své „Mravouce“ praví, že *„pověra je snaha pomoci tajemných vlivů dosíci mimořádných účinků skrze prostředky, které takovýchto účinků nemají a mítí nemohou ani podle přirozené působivosti své, ani podle ustanovení Božího nebo církevního ... U člověka se jeví jednak jakožto pověrečné smýšlení, jímž se člověk domnívá, že pomocí jakýchsi tajemných vlivů lze dosíci účinků mimořádných, jednak již jakožto pověrečné konání čili pokus těmito tajemnými vlivy mimořádných účinků dosáhnouti.*

Prvé jest základem druhého, obé však prozrazuje snahu prolomití hráz lidskému vědění a působení položenou; proto díme ve výměru „snaha“. Člověk pověřivý užívá prostředků přirozených a chce také obyčejně dosáhnouti účinků přirozených, ale arcí mimořádných; ví, že prostředky, jichž užívá, nepůsobí v řádu přirozeném, poněvadž jim připisuje účinky, které podle přírodních zákonů a podle přirozené příčinnosti vůbec nemají a mítí nemohou. Není tedy jinak možno, než že očekává působení nadpřirozené (nebo alespoň mimopřirozené, ba i protipřirozené, „pomocí tajemných vlivů“). V tom ještě nezáleží pověra, že vůbec očekává působení nadpřirozené, jelikož toto jest nejen možné, nýbrž i (arci jinde) skutečné; ale v tom spočívá zloba pověry, že očekává působení nadpřirozené a chce je přímo i vyvolati, a že užívá k tomu prostředků, které ani podle vůle Boží (jako na př. svátosti), ani podle ustanovení církevního (jako na př. svátostiny) žádných účinků nemají a mítí nemohou.“

Následkem toho obsahuje pověra, vědomky neb i nevědomky, důvěru ve vzývání nějakých tajemných vlivů. A jaké vlivy zde mohou být? Nevychází tato moc a síla z Boha. Neboť

pověřivý myslí, že prostředky, jichž užívá, působí neomylně. Bůh však takového spolupůsobení neustanovil a nepřislíbil, ba naopak pověru zakázal. Boha pak ke konání zázraků přinutiti nemůžeme.

Již ve Starém zákoně Hospodin praví: „Až vejdeš do země, kterou ti dá Hospodin, Bůh tvůj, varuj se napodobovati ohavnosti oněch národů. Nebudiž mezi vámi nikoho, kdo by kázal synu svému neb dceři své procházeti ohněm, aby se očistili, kdo by se tázal hadačů, kdo by zkoumal sny, pozoroval znamení, nebudiž mezi vámi kouzelníka, zaklínače, nikoho, kdo by se radil duchů nebo věštců, kdo by se vyptával mrtvých na pravdu. Neboť všechny tyto věci má Hospodin v ošklivosti a pro tyto zločiny zahladí je při tvém příchodu. Buď dokonale a bez úhony oddán Hospodinu, Bohu svému. Tito národové, jichžto zemi zabereš, poslouchají čarodějův a hadačů, ty však jsi od Hospodina, Boha svého, opatřen jinak.“ (Dt. 18, 9-14). A jinde: „Neuchylujte se k čarodějům a neptejte se na nic hadačů, neboť byste se tak poskvrnili.“ (Lv 19, 31.) A Isaiáš praví: „Vždyť zavrhl svůj národ, Jakobův dům, že má jak *zdávna* plno věštců jako Filišťané...“ (2, 6). Jeremiáš pak: „Protož vy neposlouchejte proroků svých, hadačů, snářů, ptakopravců a kouzelníků...“ (27, 9).

V Novém zákoně pak ve Skutcích apoštolských je odsouzena činnost kouzelníka Šimona a v listě ke Galatům sv. Pavel mezi skutky těla počítá čarodějství. Sv. Jan pak mezi ty, kteří budou jednou míti díl v jezeře hořícím ohněm a sírou, čarodějníky.

Nemůže také připustiti, že by tento vliv mohl býti připočten Panně Marii a jiným svatým v nebi nebo i andělům, protože tito všichni nebudou přece pomáhati lidem ve věcech, které jsou proti vůli Boží, a bylo by jich nedůstojno poslechnouti na každé pověřčné zavolání. Z téhož důvodu také nemůžeme připustiti vliv duší v očistci, mimo to tyto duše jsou vázány. Duším pak v pekle zavřeným se nedostává potřebných sil k takovému působení. Duchové pak nebo bytosti tajemné neexistují.

Jde-li tedy o skutečnou pověru, musíme připustiti vliv toho, který je odvěkým nepřitelem lidstva spaseného, totiž vliv ducha zlého. Dábel je přece anděl, byt padlý. Proto jeho poznání a vědění je mnohem větší než u lidí, jsou mu známy mnohé věci

minulé, poněvadž paměť ho neopouští; zná mnohé věci skryté a budoucí z těchto důvodů: přirozené rozumové poznání andělů je mnohem dokonalejší než rozum lidský. Ze zkušenosti tolika staletí zlí duchové dokonale vědí, co se v určitých okolnostech může přihodit. Poněvadž pak jsou to duchové andělství, silní a vysoce vyspělí, mohou, s dovolením Božím, užiti i svobodných prostředků k dosažení určitého cíle. Celkově vzato je tedy zlý duch podstatou andělskou, není podroben nedostatkům tělesným a smyslovým, nepřekáží mu vzdálenost prostorová, nezapomíná, zná dobře přírodu a její všechny síly a může využití dobře těchto znalostí k záhubě člověka; nebude přece nikdy svým počínáním podporovat člověka na cestě k spáse.

Jsou si však vědomi ti, kteří konají věci pověřivé, tohoto vlivu zlého ducha? Věří-li pevně v neomylnost prostředků přirozených, aby dosáhli výsledku, který neodpovídá přirozenosti těchto prostředků, musí uznat vliv tajemný, tedy vliv ducha zlého. Snad v některých věcech je zde přirozený vliv věcí, jak se ještě zmíníme, ale tento vliv je velmi omezen a mnoho záleží na smýšlení jednotlivců. Příkládá-li se tedy síla a moc vlivům tajemným, je to proti počtě, již jsme povinni Bohu, proti zjevenému náboženství a zdravému rozumu. Je zde zhoubný vliv na náboženský a mravní život, *jde tu o těžký hřích.*

U mnohých lidí pověřivých musíme však mírněji posuzovati jejich stav vnitřní; pokud jde o hřích, mnohdy je to pouze hřích lehký. Často zde totiž jde o věci bezvýznamné, které nemají velký vliv na lidskou mravnost, mnohdy konají zase ty věci bezmyslenkovitě, s lehkomyšlností, aniž jim příkládají nějakou váhu. Ale, musí i oni býti upozorněni na podobné jednání, které se přičí zdravému rozumu, i když nesmíme ihned ve všem hledat nějaké zlo. Mohou zde však také dojít k nebezpečným následkům, které toto jednání může míti na náboženský a mravní život, a proto se každý musí míti na pozoru, aby do pověřivého smýšlení neupadl. Díky Bohu, že se mnohé a mnohé dřívější lidové zvyky zbavily pověřivého rázu a jsou to nyní jen obyčeje, ve které ani lid sám mnoho nevěří a zachovává je jen z jakési piety k předkům.

V různých pak zjevech, které vidíme, nehledejme ihned vliv

zlého ducha. Jsou mnohé a mnohé jevy přirozené, které nám byly dříve neznámy a které jsou nám dnes docela zřejmé. Mnohé věci pak jsou jen následek přirozeného poznání a dění.

VĚŘÍCÍ A POVĚŘČIVÍ

Fe snad pověra zjev, doprovázející náboženský život? Řekli jsme přece, že je to hřích proti poctě Boží, je tedy přímým nepřitelem náboženského života. Pověra přece není projevem nějaké náboženské horlivosti. Horlivost náboženská, jak se zmíníme níže, záleží v docela jiných věcech.

Před nějakou dobou byla v novinách tato zpráva: „Jak dva staří manželé byli připraveni o statek a skončili v obecní pastoušce. Skutečně výstražný případ o činnosti cikánů na našem venkově přináší jistý časopis. Je to případ cikánky Marie Bernhardové, marně již po řadu měsíců stíhané bezpečnostními orgány. Tato cikánka přijela s početnou cikánskou tlupou do pošumavské vesničky a sotva se tam porozhlédla, navštívila statek starých bezdětných manželů, známých náboženskou horlivostí. Oznamila jim, že je k nim poslána třemi svatými králi a že jim má zvěstovat, že neznámá osoba jim nepřeje a všechno jim závidí. Aby přesvědčila manžele o pravdivosti svého poslání, požádala je o kousek černé niti a nařídila jim, aby každý z nich udělal na niti 24 uzlíčky. Pak stočila nit do kuličky, pokropila svěcenou vodou a prohlásila, že když se uzlíčky samy rozváží, bude to důkaz, že manželům působí neštěstí jen falešní lidé...“

Pak historie pokračuje, kterak cikánka svou šikovností a svou prohnaností připravila manžely o celý majetek. Nás zajímá jen poznámka pisatelova o náboženské horlivosti těchto manželů. Není nám známo, kdo ten článek psal, ale docela klidně můžeme tvrdit, že nemá správného pojmu, co vlastně náboženská horlivost je. Spíše je to důkazem slabé víry a nedostatku důvěry v pomoc Boží, když se uvěří takovým hloupostem a zaostalostem. Pověra přece hlavně řádí tam, kde je nedostatek víry, kde víra slábne. Člověk musí v něco věřit, a když odstraní víru, nastoupí pověra. Ve velkých městech pak má nejlepší půdu.

NEJROZŠÍŘENĚJŠÍ DRUHY POVĚRY

Hádání je předvídání budoucích nebo neznámých věcí způsobem nevhodným, totiž prostředky od Boha neustanovenými.

S tímto druhem pověry se setkáváme ve všech dobách. Prostředky se ovšem různí. Mnohdy, jak už bylo řečeno všeobecně, jde o zvědavost nebo i věci mnohým lidem neznámé, ze kterých pak jiní těží. Dříve se hádala budoucnost člověka podle vnitřností zvířat nebo podle letu ptactva, podle postavení hvězd a pod.

U nás nejznámější je *hádání z karet*. Dr. Vřešťál ve své Mravouce poznamenává: „*Těžce hřeší, kdo vykládá karty doufaje, že ďábel nebo některý jiný duch jej kartami poučí*.“ Takováto dovršená pověra bude asi řídká; za našich dob však se mnohem častěji vyskytuje víra v karty, jakožto pověra předmětná. Pověřivec sám nedovede říci, proč kartám věří; jenom tolik ví, že vykládati karty nedovede každý, že jest k tomu třeba zvláštních karet, a ještě více zvláštních dovedných vykladačů (či spíše vykladaček), mezi nimi někteří dovedou více, jiní méně. *Těžce hřeší, kdo z řemesla (ať za peníze, ať zadarmo) karty vykládá*. Nikoliv proto, že by sám v nějaký ďábelský nebo nadpřirozený vliv v kartách věřil, nýbrž proto, že zákazníkvy své k pověře svádí, je namnoze obelhává a šidí, výroky svými v neštěstí vhání, v nich neoprávněné naděje nebo bezdůvodnou hrůzu rozněcuje, podezření proti jiným osobám budí, rozbroje v rodinách a mezi přáteli působí atd.

To platí o řemeslném vykládání karet; jinak však nechceme z těžkého hříchu vinit toho, kdo tu a onde (a třeba i častěji) sobě neb jiným karty vykládá; ale lehkého hříchu sotva asi bude prost. Žertem a zábavou vykládati karty je bezhříšno, ač jestliže ani vykladač ani posluchači výkladu nepřikládají víry.“ - Nemůže přece karta určit osud a směr člověka, když to závisí na řízení Boha, který si nedá přece něco určit. Je zde pak naše svobodná vůle, kterou nám Bůh udělil, na které tolik věcí bude záviset.

Hádání z ruky, ze vzezření, podle chůze atd. Povaha člověka se odráží v jeho zevnějších rysech, v jeho chůzi a pod. Dá se proto přirozeně podle toho zevnějšíku uhádnouti přibližně jeho povaha,

hlavní jeho sklony, snad jakým všeobecným směrem jeho život půjde, ale nedá se uhádnouti, co se přihodí v budoucnosti a co závisí na svobodné vůli člověka. A i když snad někdo v žertu si dá hádat, nesmí tomu přikládat nějaké váhy, poněvadž by to byl hřích, a to i hřích těžký. A mnohý pak, kterému by bylo řečeno to, co skutečně je možno vyčísti ze zevnějších rysů a jevů, jistě by si nedal hádat po druhé, hlavně stalo-li se toto vyjevení jeho všeobecného smýšlení nebo jeho povahy veřejně.

Dosti přísně bylo dříve posuzováno i *hledání vody nebo různých nerostů pomocí kouzelného proutku* nebo kouzelného závaží. Obojího se nyní dosti často užívá nejen při hledání vody a různých kovů, ale i při hledání jiných předmětů. Ba není ani řídký zjev, že jsou lidé, kteří nejen určí nemoci, ale i povahu pomocí kyvadélka. Není to dovoleno v tom případě, kdyby někdo výslovně, nebo i nepřímou, používal těchto pomůcek a spojoval je s činností zlého ducha. Jinak síly magnetické a jiné dosti vysvětlují možnost výsledku při tomto hledání.

Hůře se však posuzuje, jde-li o zařízení budoucího života podle snů. Sny mají obyčejně svůj původ v přírodních příčinách. Denní zaměstnání, počasí, tělesná konstituce, obrazotvornost, to vše může působiti a působí také na sny ve spánku. Jsou případy, že Bůh je příčinou a původcem snů, tak ve Skutcích apoštolských, kde Bůh pohnul Petra k přijetí pohanů do Církve. Nyní však užívá Bůh jiných prostředků, aby zjevil svou vůli. Ve všech však jiných případech, ať již sen vychází z příčin jakýchkoliv, křesťan nesmí snům důvěřovati, nesmí podle nich zaříditi svůj život. Chtěl by tím poznati budoucí věci způsobem nevhodným, ba i od Boha odsouzeným.

Již ve Starém zákoně bylo zakázáno řídit se sny. *Křesťan by těžce hřešil, kdyby toužil po ponaučení ve snu od zlého ducha, nebo, což je ještě horší, kdyby užil určitých zevních znamení nebo určité polohy těla, aby se mu zdálo něco, podle čeho by chtěl svůj život zaříditi.* I ten, kdo výslovně prohlašuje, že se nechce řídit dábelským vnuknutím, ale jenom tím, co se mu zdálo, má býti od svého jednání odvrácen. Nevykonati neb vykonati však to neb ono, co není tak důležité, proto, že se mu o tom zdálo v noci, není už proto něco těžkého.

Tak na př. nejete vlakem, poněvadž se zdálo o srážce vlaků, není hřích těžký; stačí takovému člověku vymluviti zbytečný strach před možnou nehodou.

O soukromém zjevení, které často přichází také v noci, zmíníme se později.

I užívání losů může býti pověřivé, když někdo chce poznati budoucnost podle vržených kostek nebo podle figur vylitých z olova. Rozeznává se trojí druh metání losů: jde-li o přidělení nějaké věci nebo nějakého úřadu nebo hodnosti. Vyžaduje-li to nutnost nebo potřeba, takové losování je dovoleno a velmi často se ho i užívá. Tak se losem může rozdělit dědictví, není-li zde jiný způsob možný; losem může býti určen lékař, který má zůstatí při nakažlivě nemocných. I v zákoně státním se setkáváme někdy s losováním. Je však zakázáno rozhodnouti losem o udělení církevní hodnosti.

O druhý druh losování jde, když se užívá losů při věcech pochybných, nejistých, na př. kterou cestou se dáti, přijdeme-li na křižovatku. Takové *poradné losování není dovoleno, je to pokoušení Pána Boha*, nestalo-li se z vnuknutí Božího, jak čteme při zvolení sv. Matěje za apoštola, nebo není-li jiné možnosti dojití k rozhodnutí. V tom případě však musí býti vzýván Bůh, aby sám řídil toto losování.

Třetí případ losování slouží k poznání věcí skrytých a tajemných; zde je to již těžká pověra, hlavně jde-li o věc přičítící se přikázání Božímu. *Losy přece nemohou ani samy ze sebe ani z ustanovení Božího zjevití nějakou skrytou pravdu*. Následkem toho zjevení této pravdy je dílem ducha zlého, i když snad není přímo vzýván. Kdyby však losování bylo podniknuto z vnuknutí Božího, bylo by dovoleno. Užívá-li se losů nebo náhodných příhod ze žertu nebo ze zvědavosti, aniž se tomu přičítá nějaká víra, nejsou to těžké poklesky proti poctě Boží, ale přesto není to také žert vhodný a zvědavost správná. Proto i toho se musí každý varovat.

ZNAMENÍ

Tento způsob se liší od pověr dosud udaných. Dr. Vřešťál píše: „V jiných pověrách se snaží pověřivý člověk sám o vypátrání věcí neznámých a po případě hledí přiměti k pomoci mocnosti vyšší; při znamení se však takový člověk domnívá, že vyšší mocnost sama, nejsouc k tomu nikterak vyzvána, věci vzdálené nebo tajné nebo budoucí chce jemu oznámiti nebo jej varovati.

Nepopíráme nikterak, že Bůh znameními nás může vésti; ale případy takové jsou řídké, a jsou-li, stará se Bůh také o to, aby omilostněnc znamení jeho jako takové poznal. Přesto však přece většina lidí, kteří vůbec ve znamení věří, má také za to, že znamení jsou od Boha; alespoň nikdo nemá za to, že by znamení pocházela od ďábla. Proto také víra ve znamení nikdy není pověrou dovršenou, nýbrž pouze jen pověrou předmětnou, která z mezí lehkého hříchu nevybočuje. A nezdá se v ní nelze hledati ani pověru předmětovou, jelikož u mnohých lidí „víra“ ve znamení není žádnou neochvějnou věrou, nýbrž spíše jen jakousi slabostí a obavou.

Podle toho posuzujeme jednání oněch slabochů (toť snad jediný správný výraz), kteří se bojí třináctky, lekají se zajíce běžícího přes cestu, děsí se po ránu báby neb kněze (v tom arcí vězí i hřích proti lásce blíženské), neopovažují se vykročiti jinak než pravou nohou, nedají si vlasy stříhati, než přibývá-li měsíce, a tak dále do nekonečna.

Nezavdávají-li právě pohoršení, nebo nemá-li ztřeštěnost jejich zhoubných následků, hřeší hříchem jen lehkým, častěji pak vůbec nehřeší, neboť příčinou jejich jednání bývá jakási nevysvětlitelná a nepřekonatelná nervosní bázeň, za kterou vůbec nemohou; tak jako obdobně rozumný člověk a věřící křesťan nevěří ve strašidla, a přece, jde-li o půlnoci přes hřbitov nebo opuštěným místem, kde podle pověsti „straší“, neubrání se bezděčné hrůze, a nikdo mu nezazlí, zostří-li krok“.

AMULETY

Používání nebo nošení různých předmětů má uchrániti nositele od nemoci nebo jiného neštěstí. Je pravda, že i hodný křesťan nosí při sobě posvěcené předměty, ale neočekává od nich takový výsledek, který by se musil dostaviti vždy, kdykoliv by tento posvěcený předmět měl při sobě. Doufá v dobrotu Boží a v přímluvu svatých. Jinak však člověk pověřčivý. Ten se domnívá, že se mu nic zlého a nepříjemného nemůže přihoditi, dokud tento předmět při sobě má. Doufá-li neomylně v dobrý výsledek a připouští-li nějaký tajemný vliv, je i zde úplná pověra, kterou se těžce prohřešuje proti úctě Boží. Kdyby však věcem posvěceným, jako křížku, medajlce, škapulíři připisoval neklamný výsledek, dopouští se pouze hříchu lehkého. Věci, které nosívají lidé s sebou, nebo mívají na svých vozech a ve svých domech, bývají obyčejně: podkova, roh, různé amulety i sošky.

Zaslouží také zmínky *lidové léčení*. K tomuto léčení se užívá různých prostředků, jako různých znamení, dýchání, modlitby, přikládání posvěcených věcí a pod. Tento druh pověry je stejně rozšířen jak mezi katolíky, tak i mezi nekatolíky, ať křesťany nebo i pohany. Toto léčení se obyčejně děje trojím způsobem. Jednak způsobem čistě hmotným: vdechováním, třením, různými masážemi, nebo způsobem hmotným a zároveň i morálním, když se k těmto úkonům přidává ještě nějaké zařikávání nebo modlitba, a konečně pouze modlitbou a zařikáváním. A není třeba zde ihned tvrditi, že by tyto prostředky byly nevhodné nebo jejich užívání vždy pověřčné. Jednak přece Bůh může vyslyšeti a vyslyší často modlitbu věřících, když Ho o něco žádají, a může vyslyšet i modlitbu za uzdravení. Pak jsou ještě mnohé přírodní prostředky, které mohou míti v sobě léčivou moc a o kterých nám není mnoho známo. Mimo to i svým mravním vlivem může člověk působiti na druhého i na jeho zdravotní stav. Často však užívání těchto věcí má v sobě něco pověřčného a ještě častěji se stává, že takový člověk více uškodí než prospěje a mnohý pak nezavolá pravého lékaře, až již je pozdě.

Také v oboru náboženství a zbožnosti nejsou pověřčné

zjevy nikterak řídké. Mají pak takové jevy za následek *znehodnocení modliteb, svátostí a svátostin*, mimo to *hanobí křesťanskou vím a v očích jiných ji zesměšňují*. Tento způsob pověry se projevuje ve směšných pobožných cvičeních, jako na př. v modlitbě k svaté dělce Kristově, v užívání určitých modliteb podle pevně stanoveného pořádku a počtu, projevuje se v řetězových modlitbách nebo ve zcela vnějším užívání slov modliteb nebo posvátných předmětů (příkládání, přivazování, přišívání na šat), nebo v užívání a polykání obrázků a pentliček při devítidenních pobožnostech proti neštěstí nebo v případě nemoci. Mimo to jsou zde jiné podobné povrchové vynalézavosti a projevy pobloudilé zbožnosti. Pověra nemusí záležeti v modlitbách jako takových nebo v užívám posvátných předmětů, jako medajlonků, obrázků, svěcené vody. Projevuje se však zpravidla ve způsobu, kterým musí tyto modlitby býti odříkány, nebo ve slibech a v očekáváních, které jsou s nimi spojeny.

Sem patří *řetězové dopisy*, které jsou vždy spojeny se zvláštními modlitbami. Tolikrát a tolikrát se má každý dopis opsat, poslat známým, pomodlit se pak určité modlitby, neboť tak bylo té neb oné duši zjeveno. Nestane-li se tak, bude do určité doby příjemce dopisu postižen nějakým neštěstím. *Nějlépe je podobný dopis ani nečíst*, a když snad byl přečten, *ihned ať je spálen*. Prokáže se tak velká služba jiným. Neboť mnozí se nechají zlákat a pak se dopisy rozšiřují stále víc a více.

ČERNÁ MAGIE

V minulém století i v století tomto se často setkáváme s tímto slůvkem. Předpokládáme v této otázce pověry, že zlý duch může mít špatný vliv na věci lidské a může lidem velmi škodit nejen sám od sebe a dobrovolně, když není volán, ale i tehdy, když člověk přímo nebo nepřímo žádá jeho přispění, a koná různé věci, jako kdyby byl s člověkem spjat určitou smlouvou. Mohou býti a jistě také jsou i dnes lidé, kteří za pomoci zlého ducha zjevují skryté věci a konají věci neobyčejné. A co dříve bylo prováděno hádáním s různými čary, to se nyní

provádí pomocí stolečků a ve spiritismu.

Otáčecí stoly: Jde-li o obyčejný pohyb stolku, tvrdí někteří, že výsledek, totiž pohyb, vychází ze sil přirozených a proto je ta hra dovolena. Poněvadž však i to je velmi často spojeno s dotazy na věci neznámé, připouští se, že i v tom případě je zde nějaký vliv bytostí tajemných, vlastně zlého ducha, a tedy vše, co je s tím spojeno, je zakázáno a nedovoleno. Tvrdí se také, že když aspoň jednomu jsou již známy odpovědi na otázky, lze snad i toto vše vysvětlit přirozeným způsobem. Při snaze o poznání věcí úplně neznámých tvrdí jiní, že jde o činnost zlého ducha a proto nic takového není dovoleno.

Často se pak kladou při tom *otázky duchům zemřelých*, kteří nikterak nám nemohou něco zjevit bez dopuštění Božího. *Tó je věc nedovolená, hříšná a blíží se vlastně spiritismu. I kdyby šlo o věci bezvýznamné, není radno a vhodno takových sedění se účastnit.*

Spiritismus má počátek v minulém století v Americe. Rozšířil se brzy po celém světě. Můžeme říci, že je to chorobný zjev moderní doby, která je velmi zvědavá na budoucnost, neodevzdaná do vůle Boží. Pomocí vyvolaných duchů zemřelých chce být člověk uváděn do všech tajů, hlavně do budoucnosti své nebo budoucnosti jiných. Bylo by zbytečné uváděti zde vše to, co bylo již řečeno výše o možnostech zlého ducha, které se snad nejvíce projevují při spiritistických sedánkách, ovšem je zde často také *šikovné balamucení*, hraje zde velkou roli *prohnanost spiritistů a důvěřivost přítomných*. Důvěřivost, snad by bylo správněji říci: *hloupost a rozumová omezenost* těch, kteří jsou sezení přítomni a věří všemu tomu, co jim domnělý duch řekne. Co zla a neštěstí bylo zde způsobeno. A poněvadž jde nejčastěji o skutečný vliv zlého ducha, nikterak neočekávejme od spiritistů mravní život nebo rozkvet pravých ctností! *Katolíkům je účast na těchto sedánkách přísně zakázána, i kdyby šlo snad jenom o trpnou přítomnost nebo i kdyby byli přítomni pouze ze zvědavosti.*

STANOVISKO CÍRKVE SVATÉ K POVĚRÁM

Církev odedávna hrozila nejhoršími tresty za hádání a kouzelnictví a trestala je vyloučením z Církve. Císař Konstantin stanovil pro všechny hvězdopravce, hadače a kouzelníky trest smrti stejně jako pro ty, kteří se dovolávali jejich pomoci. Nynější církevní právo, can. 2325, ponechává výměr trestu biskupovi podle těžkosti viny. Boj proti pověrám měl jen částečný výsledek a to také proto, že se pověra často tajně skrývá a tím snáze může působiti jako nakažlivá nemoc.

Boj proti pověře se dá vésti jen správným sdělením a poznáním křesťanské pravdy, probuzením nového křesťanského života. Kdo je spojen s Kristem, nebude toužiti, aby vešel ve styk s nečistými duchy; kdo věří, že v Kristu jsou spojeny všechny poklady moudrosti a vědění a že veškerá spása je zjevena v jeho slovech, ten se nebude tázat mrtvých a ztřeštěně se točících stolků. Kdo věří, že těm, kteří Boha milují, všechny věci prospívají k dobrému, nebude úzkostlivě naslouchati houkání sov a vytí psů a nebude klásti před dveře koště nebo nad dveře podkovu. Nebude se obávat vykročit i levou nohou a nebude se dívat bojácně před sebe, aby se nesetkal s babou nebo řeholníkem. Při vstupu řeholnic nebude na ně volati „šťěstěny“ a nebude úzkostlivě hledět zachytiti se něčeho kovového. Pravá víra v živého Boha a jeho lásku přemáhá pověru v nerozumnou moc osudu a bázeň před příšernými obrazy fantasie.

POVĚRA HORŠÍ NEŽ NEVĚRA

Ze všeho toho, co bylo již výše napsáno, nikdo nemůže tvrditi, že by pověra byla výrazem pravého náboženského života. Náboženský život záleží v něčem úplně jiném. Je to snad tedy nevěra nebo věc horší než nevěra? Jde-li v pověrečném konání skutečně o chtěný zásah zlého ducha, docela klidně můžeme říci, že *pověra je horší než nevěra*. Myslíme hlavně na ty, kteří Boha poznali a kteří jsou si vědomi toho, co konají, vědomi zásahu

a vlivu zlého ducha.

Můžeme o nich říci to, co sv. Pavel píše ve svém listě k Římanům: „Neboť ač poznali Boha, neoslavili ho jako Boha, ani mu nepoděkovali, nýbrž zmarnili ve svých myšlenkách a zatemnilo se nemoudré srdce jejich; říkajíc že jsou moudří, stali se blázny...“

Avšak u většiny lidu, klonícího se k pověrám, nejde o přímé vyzývání zlého ducha, jsou to většinou lidové pověry, při kterých lid mnoho nepřemýšlí, ale přece jim poněkud věří. A právě v tom tkví nerozvážnost, nerozumnost jejich jednání. Co škod bylo spácháno, ať škod hmotných nebo i škod mravních!

SOUKROMÁ ZJEVENÍ

Zjevení Boží je nadpřirozený projev Bohem učiněný o nějaké skryté pravdě. Jde-li o zjevení, které má význam pro celou církev, je to zjevení veřejné, jde-li o zjevení jednotlivé, platné jenom pro toho, kdo jím byl obdařen, je to zjevení soukromé. Zde máme na mysli pouze toto zjevení soukromé.

S těmito zjeveními soukromými se setkáváme již ve všech dobách v Písmě svatém a v procesech svatořečení. Je nutno podotknouti předem, že tato zjevení nejsou částí toho, co víra katolická nám k věření předkládá, neboť to, co *každý katolík věřiti má, je obsaženo v Písmě svatém a v ústním podání*, což obojí vysvětluje pouze církev katolická. Proto nemusí každý katolík v soukromá zjevení věřit; a i když je církev schváli, nezavazuje nás tím, abychom v ně věřili, nýbrž, jak praví Benedikt XIV., *jsou uveřejněna pro vzdělání a ponaučení věřících*; souhlas, který dáváme těmto zjevením, není souhlas víry katolické, ale souhlas víry lidské, založené na tom, že tato zjevení jsou možná a uvěřitelná. *Nikdo pak nemůže uveřejniti nějaké soukromé zjevení bez výslovného souhlasu autority církevní, církevních představených.*

Někteří přece však myslí, že ti, jimž bylo něco zjeveno, mohou tomu uvěřiti pravou vírou, ovšem mají-li patřičné důkazy, že tato zjevení vycházejí od Boha.

Různým způsobem může Bůh zjevití svou pravdu. Především *viděním*; toto vidění může býti tělesné, po případě jen v

obrazotvornosti, nebo vidění čistě rozumové, kdy Bůh dává poznati tu neb onu pravdu. Nebo jsou to nadpřirozené hlasy různého druhu, kdy slova Boží jsou přijata ať smysly vnějšími neb vnitřními, nebo přímo rozumem. Pak přistupují zvláštní doteky milosti Boží, kdy Bůh přímo působí na vůli lidskou a při tom osvětluje i rozum.

Avšak i tato zjevení mohou podléhati mnohým ilusím, a proto je nutno ukázati i na to, kterak můžeme rozeznávati zjevení pravá, vycházející od Boha, od zjevení falešného, vycházejícího od zlého ducha. Zmínili jsme se přece již několikráte, že i on může působiti na náš rozum.

Osoba, které Bůh něco zjevuje: Je pravda, že Bůh může poskytnouti zjevení komu sám chce, ba i hříšníkovi; ale pravidelně je uděluje jenom lidem netoliko nábožensky horlivým, ale těm, *kdož jsou již na vyšším stupni křesťanské svatosti*. Proto musíme vždy podrobiti dobrému studiu osobu, která tvrdí, že měla zjevení.

Dobře si musíme všimnout, zda tato osoba je *duševně zdravá* a vyrovnaná, nebo snad je duševně chorá, *hlavně hysterická*. Často takovéto osoby trpí chorobnými představami, které pokládají za zjevení. Dále je třeba také pozorovat u oné osoby, jaký je její úsudek, jaká obrazotvornost, jaké vzdělání, jaký vliv má její tělesná konstrukce na duševní stránku, zda je upřímná, nebo zda nemá zvyk zveličovat pravdu, nebo snad i hájit lež, jakou má povahu a pod. Jistě, že ani odpověď na tyto různé osobní otázky nemůže nám potvrdit pravost nebo nepravost zjevení, ale přece jsou zde již určité známky, které, spojíme-li je s dalšími, potvrdí nám věrohodnost věci.

I nadpřirozené vlastnosti osoby, která tvrdí, že má zjevení, musíme dobře pozorovati: vede-li ctnostný život delší dobu, nebo nejde-li snad o přechodnou horlivost, která často brzy vyprchá. Hlavně však, jakou pokoru má tato duše, poněvadž pokora je zkušebním kamenem každé svatosti. Je pak špatným znamením, když pokory zde není. Zda se svěřuje s těmito nadpřirozenými zjevy jenom svému duchovnímu rádcí, podřídí se jeho rozhodnutím, nebo o tom vykládá jiným. Konečně zda skutečně jde o duši, která pokročila na cestě dokonalosti a jsou na ní patrný

různé zjevy této dokonalosti.

Když budeme dobře pozorovat všechny tyto vlastnosti, budeme mít již lepší obraz o té duši a o hodnověrnosti zjevem.

Avšak důležitou známkou, podle níž poznáme, zda věc pochází od Boha neb od zlého ducha, je *předmět zjevení*.

Každé zjevení, které je proti víře a proti mravům, musí býti rozhodně zavrženo. Svátý Pavel praví: „Avšak i kdybychom my nebo anděl s nebe kázal vám proti tomu, co jsme vám kázali, buď proklet“! Bůh se přece nemůže sám sobě protiviti ani zjeviti nějakou pravdu, která by odporovala tomu, čemu nás učí Církev svatá. A proto jako falešné musíme posuzovati zjevení, které by bylo proti pravdám naší svaté víry; podobně, které by bylo proti zákonům mravnosti a slušnosti. Taktéž za falešné zjevení je nutno pokládati to, ve kterém se požadují nějaké věci nemožné, neuskutečnitelné bez vybočení ze zákonů Božích. Bůh nepožaduje nikdy věcí nemožných.

Hlavně však poznáme věrohodnost zjevení podle výsledku. Podle ovoce se pozná strom; tak i zde. Sv. Ignác a sv. Terezie tvrdí, že zjevení působí na počátku v duši obdiv a strach, brzy však nastoupí hluboký a trvalý pocit pokoje, radosti a jistoty. K opaku dochází při zjevení vycházejícím od zlého ducha: nejdříve je zde radost, ale ihned nastoupí nejistota, zármutek a ztráta odvahy. A do toho stavu chce ďábel duši uvrhnouti.

Pravá zjevení utvrdí duši v pokoře, v poslušnosti, v trpělivosti a podřídí ji úplně vůli Boží. Opak se děje při zjeveních falešných.

Může se také při zjeveních mimořádných žádati na Bohu, a to pokorně a podmíněně, potvrzení zjeveného, ale Bůh nemusí toho potvrzení udělit. Tak farář lurdský žádal na zjevení, aby rozkvetla v plné zimě planá růže, ale Rodička Boží místo toho dala vytrysknouti ze země prameni vody, která uzdravovala jak tělo, tak i duši.

A proto se nedivme, že Církev sv. je tak přísná k různým zjevením a i když je konečně přijme, nikdy je nepředkládá k věření jako článek víry. Zkouškám a nedůvěře jsou podrobeni ti, kteří tvrdí, že Bůh jim něco zjevil. Vše to vydrží jedině ten, kdo je duševně silný, kdo skutečně s pomocí Boží dosáhl již vyššího stupně svatosti.

ŘÍZENÍ, PROZŘETELNOST BOŽÍ

Je dobře někdy si znovu připomenouti i nejzákladnější pravdy naší svaté víry. Písmo svaté již na počátku nám vypráví o stvoření světa i člověka a skutečně, když pozorujeme veškerou přírodu, když pozorujeme naši zemi, oblohu a veškerý život, musíme dojiti i svým rozumem k tomu, že je zde někdo, kdo je původcem všeho, nějaká bytost živá, nejvýš rozumná, nejvýš dokonalá, a touto bytostí je Bůh. Kniha Moudrosti sama praví: „Neboť z velikosti a krásy tvorů lze poznati jejich stvořitele.“ V žalmu pak stojí psáno: „Pošetilý říká si v duchu: není Boha.“ Všechno, co vidíme a co zde poznáváme, bylo stvořeno od Boha. „On řekl a všechno tu bylo.“ Nebudeme zde rozváděti, jakým způsobem byl svět a všechno tvorstvo stvořeno, zabralo by to příliš mnoho místa a naše víra se spokojí i tímto tvrzením.

A tážeme-li se, proč Bůh stvořil tento svět a vše, co v něm je, odpověď nám dává katechismus: „Bůh stvořil svět ke své cti a chvále a k našemu blahu.“ Tedy vše zase směřuje k Němu, nejen tvorové nerozumní, ale, a to především, tvorové rozumní, totiž člověk. Ten pak všeho také má užívatí pouze k oslavě Boží a ke své spáse. A k tomuto cíli Bůh také vše ustavičně zařizuje, což je Boží prozřetelnost nebo Boží řízení.

Řízení Boží má tedy ten smysl, že Bůh všechno vede k dobrému, nic se neděje bez Jeho vůle nebo bez Jeho dopuštění. Žalmista Páně krásně vyjadřuje tuto prozřetelnost Boží v několika žalmech; stačí uvést několik veršů z různých žalmů: „Pán je můj pastýř, netrpím nedostatku ... Milostivost tvá jen bude mne provázet po všechny dny mého života...“ - „Hospodin je světlo mé a spása má, koho bych se měl bát? Hospodin jest ochráncem mého života, koho bych se lekal?“ - „Poruč Hospodinovi svůj osud, doufej v něho a on všechno spraví; učiní, že vzejde právo tvé jako slunce a tvá spravedlnost jak o poledni.“ - „Pod záštitou Nejvyššího přebývá, ve stínu Boha nebes odpočívá, kdo říká Pánu: „Tys ochrana má a hrad můj, Bůh můj, v něhož naději svou skládám...“ - V knize Moudrosti: „Neboť malého i velkého on

učinil, a jednotejně pečuje o všechny.“ Sám pak koncil vatikánský, když mluví o prozřetelnosti Boží, cituje slova Moudrosti: „Sahá mocně od konce (vesmíru) do konce, a řídí všechno líbezně.“

V Novém pak zákoně Božský Mistr náš několikrát krásnými příklady ukazuje na toto řízení Boží: „Zdaliž neprodají dvou vrabců za penízek jeden? a nepadne z nich ani jeden na zem bez Otce vašeho. Vaše však i vlasy jsou všechny na hlavě sečteny.“ A sv. Petr píše: „Pokořte se tedy pod mocnou rukou Boží, aby vás povýšil v čas navštívení, složíce veškerou svou péči na něj, neboť on má péči o vás.“

Tedy všechno Bůh řídí a nenajdeme jediné věci, která by ve světě byla a nepocházela od Boha. Prozřetelnost Boží všechno řídí a vede, a to k tomu konci, pro který tento svět byl stvořen, k Jeho slávě a k našemu věčnému blahu. Ba i zlo, se kterým se na světě setkáváme, je podřízeno řízení Božímu. Zlo fyzické i zlo morální. Zla fyzická, která přišla pro provinění prarodičů jako trest za hřích, se víc a více rozšiřovala a byla také víc a více cítěna. Nejsou však nikterak proti řízení Božímu, poněvadž Bůh nechce těchto zel k vůli zlu samému, ale nepřímou, aby řád porušený hříchem prarodičů napravil trestem, poněvadž zlo s jedné strany je zase dobrem pro stranu druhou nebo i pro celý svět. Taktéž kdyby všechno zlo fyzické bylo odstraněno, mnohá dobra by byla i nemožná, jako na př. cvičení v trpělivosti, skutky lásky milosrdné, ctnosti hrdinné a jiné, kterými člověk je přiváděn k hledání Boha. Všechno se snadno pochopí ve světle nadpřirozeného života.

I zla mravní jsou podřízena řízení Božímu. Bůh nepřipouští je ani přímo ani nepřímou, ale dovoluje, aby se stala. Může jistě zakročiti, aby se nestala, ale užívá svého svobodného rozhodování; dopouští je a řídí svou mocí a moudrostí k dobru.

I když tvorové se svobodnou vůlí mohou od dobra odstoupiti a dopustiti se hříchu, Bůh přece je chtěl stvořiti se svobodnou vůlí. Užítí této svobody nemůže zameziti činnost Boží prozřetelnosti a správné její užítí zase směřuje k tak velkému oslavení Boha a k tak velkému dobru tvorstva, že Bůh ponechal tuto svobodnou vůli a tím i možnost hříchu.

Ani skutečné zneužití této svobodné vůle Bůh ve své

prozřetelnosti nechtěl odstranit. Poněvadž může každé zlo obrátit v dobro, zjevuje se takto jasně jeho moc, moudrost a dobrota. Mimo to jeho milosrdenství a jeho mstící a trestající spravedlnost nebyla by zjevena, kdyby nedopustil možnost hřešiti. Lítost pak, kterou člověk často dosahuje až hrdinných ctností, předpokládá hřích. I když tedy zlo morální není od Boha nijak žádoucí, ani jako prostředek k dobru, přece je Boží prozřetelnost řídit k dobru celého světa, i když, pokud jsme zde na světě, nemůžeme jasně poznati, jaký je účel hříchu od Boha určený, hlavně toho hříchu, který na věky zůstane v zavržení.

Bůh vše řídí, všechno spravuje. Ale poněvadž stvořil také tvory velmi dokonalé, dopouští, aby tito tvorové řídili věci k jejich cíli a též i sebe. Nic se však také nestane a nepřihodí na tomto světě, co by nebylo podle vůle Boží. Není tedy žádné náhody. Bůh proniká všechno, ví o všem a i když ponechal lidem svobodnou vůli, i tito lidé směřují k Němu. Ve všem se projevuje jako první příčina všeho. A žádný tvor nemůže způsobiti takový stav věcí, který by byl úplně proti řízení Božímu.

Poněvadž však Bůh vše řídí k svému cíli, nikterak si nesmíme myslet, že je tedy modlitba nepotřebná. Bůh neustanovil jenom to, co se má státi, ale také *proč* a *jakým řádem*. Ve svém světovém řádu vše uspořádal, tedy i naše modlitby. *Touha po tom dobru, kterého si žádáme* a za které Boha prosíme, vychází od Boha; následkem toho je ochoten vyslyšet naše prosby. A dobře praví svatý Tomáš: „Nemodlíme se proto, abychom změnili řízení Boží, ale abychom si vyprosili to, o čem Bůh ustanovil, že se modlitbami vyplní.“

ŽIVOT KŘESŤANSKÝ

Bůh je tedy neomezeným pánem všeho, k Němu vše směřuje, On je cílem všeho. Je nejvyšší dokonalý, nejvyšší svatý, nejvyšší moudrý, všudypřítomný. Jeho dobrota je velká, jeho láska a milosrdenství nekonečné. Stvořil nás, a když se prarodiče protivili Jeho vůli, když nevděkem, hříchem mu splatili Jeho lásku, slibuje Vykupitele. Tento Vykupitel v čase přichází, Slovo Boží se stává člověkem a svou smrtí na dřevě kříže vykupuje lidstvo, otvírá mu zase bránu nebeskou. A tak vstupuje lidstvo do nové fáze života, je mu uložena povinnost křesťanského života, má využití těch dober, která mu Kristus získal na kříži. Není pro něho jiného cíle, než toho, který mu byl Bohem určen, totiž věčná spása, oslava Boží.

Smrtí Kristovou je lidstvo vykoupeno. Musí se však ještě každý jednotlivec postarat o to, aby využil těchto užiteků vykoupení. Užiteků vykoupení nám nejsou vnucovány, musíme se o ně sami hlásiti. Zůstává nám dědičný hřích, který nejdříve musí být odstraněn. To se děje na křtu svatém. Tím však, že odchází z duše lidské hřích dědičný, vstupuje do ní milost Boží, kterou člověk nabývá práva na království nebeské, stává se bratrem Kristovým, dítětem Božím, a jak praví sv. Petr, má účast na Boží přirozenosti. Máme život křesťanský, život nadpřirozený.

Bůh v tomto životě koná úkon hlavní, my hrajeme roli podřadnou. Bez Něho nemůžeme konati nic. Je to Bůh trojjediný, který sám přichází darovati nám tento život, poněvadž nikdo jiný než On může nás vzíti v účastenství Jeho života. Vše se nám uděluje skrze zásluhy Ježíše Krista. Náš život nadpřirozený není jako život Kristův, není totožný s životem Božím. Je mu toliko podoben. Náš život záleží v tom, abychom užívali Božích darů za tím účelem, bychom žili ve spojení s Kristem, následujícíe Ho. A poněvadž v nás zůstává trojí žádostivost, nemůžeme žíti tímto životem jinak než za stálých bojů proti těmto žádostem.

Ano, tento život nosíme v křehkých nádobách. Když naši prarodiče, ač obdařeni darem bezúhonnosti a obklopeni všemi možnými milostmi a výsadami, nešťastně ztratili vše nejen pro sebe, ale i pro potomky, čeho se nemáme báti my? Je jisto, že i v

nás jsou sklony šlechetné, i my se štědrě odplácíme Bohu za všechny milosti; sklony ty pocházejí jednak z naší přirozenosti, ale hlavně z našeho spojení s Kristem. Jsou v nás i síly nadpřirozené, darované nám ze zásluh Kristových, ale přesto zůstáváme slabí a nestálí, vítr námi často zmítá na všechny strany, tlačí nás k zemi, jsme slabí, když se přestaneme opíratí o Toho, který je našim pravým ramenem, naší pomocí. Tajemství naší síly není v nás, ale v Bohu a Kristu Ježíši.

Největší zlo, jak vidíme z dějin prarodičů, je hřích. Musíme proto být neustále opatrní, bychom neuposlechli společného nepřítele lidstva, když nám přijde radit, lichotit a slibovat nevím co; musíme pohrdat tímto nepřitelem, poněvadž tím dokážeme, že spoléháme více na Boha, na Jeho pomoc než na své vlastní síly, i když sami musíme začít boj a v boji pokračovat. Sami ze sebe nic nezmůžeme; když jsme ponecháni sobě, nemůžeme dobře odporovati.

Proti tomuto nepříteli jsme pak dobře vyzbrojeni. V čem záleží tato výzbroj? Silní jsme tehdy, když zachováváme věrně všechny povinnosti křesťanského života, přikázání Boží i církevní, povinnosti svého stavu, život lásky k Bohu i ke všem bližním a konečně vše to, co je obsaženo v učení Kristově. Plnit tuto vůli Boží stůj co stůj, to posílí naši vůli, to odstraní nebezpečí věčné záhuby.

*

Čím lépe budeme plnit všechny své povinnosti, tím více budeme žít životem křesťanským, životem Božím. Tak odstraníme ze svého života a často i ze svého prostředí život polovičatý, život nekřesťanský. Náš pohled bude směřovat vždy na Boha, vše budeme pozorovat jen pod zorným úhlem věčnosti. Půjdeme vyšlapanou, avšak stále obtížnou cestou víry a kříže, cestou, po které nás vede Bůh. Jedině On řídí naše kroky, On je původcem veškerého dění ve světě, On je začátek a konec. Není žádná jiná bytost, která by měla vliv na naše jednání a náš osud. A nepřipustíme, abychom snad jednali jen zdánlivě, jako bychom se chtěli řídit různými náhodami, abychom takto nehřešili nejen proti lásce Boží, ale ani proti lásce, po které se pozná, zda máme lásku

Boží, totiž proti lásce bliženské.

